

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref P-06-1308
Ein cyf/Our ref JMEWL/02145/22

Jack Sargeant AS
Cadeirydd – Y Pwyllgor Deisebau
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN
deisebau@senedd.cymru

7 Tachwedd 2022

Annwyl Jack,

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 17 Hydref.

Heb os nac oni bai, mae adroddiad Estyn ac Ymchwiliad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg wedi tanlinellu pwysigrwydd gweithredu nawr er mwyn gwneud popeth o fewn ein gallu i atal ac ymateb i achosion o aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion mewn lleoliadau addysg, addysgu plant a phobl ifanc am bwysigrwydd cydberthnasau diogel, cyfartal ac iach, a'u grymuso i herio ymddygiad niweidiol a digroeso.

Rydym yn cydnabod nad yw aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion wedi'i gyfyngu i ysgolion uwchradd yn unig, ac rydym yn glir bod angen gweithredu ar draws pob lleoliad. Ond mae deall sut mae hyn yn effeithio ar bob oedran yn bwysig i sicrhau ein bod yn ymateb mewn ffordd sydd wedi'i theilwra'n briodol.

Dyna pam ein bod wedi comisiynu adolygiad thematig gan Estyn i aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion yn y sector addysg bellach. Mae'r adolygiad hwnnw yn cael ei gynnal ar hyn o bryd, a disgwylir i adroddiad gael ei lunio yng ngwanwyn 2023. Rydym wedi ymrwymo i ddefnyddio argymhellion Estyn fel sail i raglen waith benodol i fynd i'r afael ag aflonyddu rhywiol mewn addysg bellach, ac rydym wedi dyrannu cyllid ar gyfer prosiect cydweithredol dan arweiniad colegau i ddatblygu adnoddau, gwaith ymchwil a chyfleoedd dysgu proffesiynol.

Rydym hefyd o'r farn y byddai'n fuddiol datblygu dealltwriaeth well o brofiadau plant o fwlio ar sail rhywedd neu aflonyddu rhywiol mewn lleoliadau cynradd. Rydym wrthi ar hyn o bryd yn ystyried hyd a lled yr adolygiad hwn.

Er y bydd adolygiadau pellach yn help i sicrhau polisi ac ymyriadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth, nid yw hynny'n ein hatal rhag gweithredu nawr.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae Addysg Cyberthynas a Rhywioldeb (ACRh) yn un o ofynion statudol fframwaith Cwricwlwm i Gymru, ac mae ganddi rôl bositif yn addysg dysgwyr i'w diogelu.

Diben ACRh yw helpu plant i ddatblygu cyberthnasau a phatrymau ymddygiad iach ymhlith eu ffrindiau a'u teuluoedd, ar sail caredigrwydd, empathi a pharch. Mae hyn yn bwysig er mwyn iddynt ddatblygu'n 'unigolion iach, hyderus' a sicrhau eu lles yn gymdeithasol, yn emosiynol ac yn feddyliol.

Un arall o ddibenion ACRh yw cadw plant yn saff a diogelu eu lles. Mae hyn yn hanfodol wrth i dechnoleg a chymdeithas barhau i newid yn gyflym. Mae ACRh yn help i blant wybod pa gydberthnasau a sefyllfaoedd allai eu rhoi mewn perygl. Gall roi'r wybodaeth sydd ei hangen arnynt, ac am beth i'w wneud er mwyn cadw'n saff a sut i ofyn am help.

Drwy ardal [Cadw'n ddiogel ar-lein](#) ar wefan Hwb, rydym wedi datblygu adnoddau i ymarferwyr allu addysgu a chefnogi dysgwyr ynghylch y mater hwn. Yn dilyn cyhoeddi'r canllawiau ar gyfer lleoliadau addysg ynghylch ymateb i achosion o rannu delweddau noeth a hanner noeth, cyhoeddwyd [modiwl hyfforddi](#) byr i gefnogi ysgolion i ymgorffori'r canllawiau hyn, ac rydym yn annog uwch-arweinwyr pob ysgol i ddilyn yr hyfforddiant.

Rydym hefyd yn sefydlu panel plant a phobl ifanc ymgynghorol i feithrin gwytnwch digidol. Gwahoddir aelodau'r panel i rannu eu profiadau o fod ar-lein ac i roi eu barn a'u safbwyntiau a fydd yn llywio cyfeiriad ein gwaith, a chaiff ein holl negeseuon/deunydd gweledol eu profi ymhlith plant a phobl ifanc.

Gall trais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol gael effaith enfawr ar blant a phobl ifanc. Gall effeithio ar eu lles, eu cyrhaeddiad addysgol, eu perthynas â'u teuluoedd a'u cyfoedion, a'u gallu i fwynhau cyberthnasau iach, hapus, llawn parch nawr ac yn y dyfodol. Mae'n hollbwysig codi ymwybyddiaeth plant a phobl ifanc o gydraddoldeb, parch a chydysniad os ydym i roi terfyn ar drais a cham-drin. Rydym am sicrhau bod sesiynau dysgu ar gael i bob plentyn a pherson ifanc sy'n briodol i'w datblygiad, sydd o safon, ac sy'n ymateb i'w hanghenion a'u profiadau nhw.

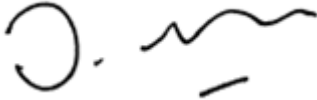
Efallai y byddwch yn ymwybodol bod Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi ei [Strategaeth Genedlaethol Bum Mlynedd ar Drais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol](#) ar 24 Mai, strategaeth a ddatblygwyd ochr yn ochr â sefydliadau partner allweddol, gan gynnwys yr heddlu, y sector arbenigol a goroeswyr. Mae'r Strategaeth yn amlinellu'r amcanion cynhwysfawr y bydd Llywodraeth Cymru yn eu cyflawni mewn partneriaeth â rhanddeiliaid er mwyn symud agenda Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015 yn ei blaen. Un o'r amcanion sydd wedi'u nodi yn y Strategaeth Genedlaethol yw cynyddu'r ymwybyddiaeth ymhlith plant, pobl ifanc ac oedolion o bwysigrwydd cyberthnasau diogel, cyfartal ac iach a'u grymuso i wneud dewisiadau personol positif. Byddwn yn mynd ati ar lefel drawslywodraethol i sicrhau ei llwyddiant.

Gweithredir y strategaeth ar sail glasbrint, sy'n tynnu ynghyd sefydliadau datganoledig ac annatganoledig, yn ogystal â chryfhau'r bartneriaeth rhwng y sectorau cyhoeddus, preifat ac arbenigol. Roedd nifer o'r ymatebion i'r ymgynghoriad yn galw am ddatblygu ffrwd waith benodol ar gyfer Plant a Phobl Ifanc. Ystyriwyd hyn wrth ddadansoddi'r ymatebion, a chytunwyd i wneud hynny, a bydd ffrwd waith yn cael ei datblygu sy'n canolbwyntio ar blant a phobl ifanc. Bydd y gweithgor hwn yn gallu ystyried y ddealltwriaeth sydd gennym o anghenion plant a phobl ifanc sy'n dioddef yn sgil trais a cham-drin, gyda'r nod o ofalu bod gwasanaethau yn ymateb yn briodol a bod y niwed a weir yn cael sylw ac yn cael ei atal. Bydd y gweithgor hwn yn mynd ati i reoli cynllun gweithredu Llywodraeth Cymru i fynd i'r afael ag aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion.

Gan weithio ochr yn ochr â gwaith datblygu polisi Diogelu ac Addysg, bydd y grŵp yn sicrhau eglurder a chydlyniant mewn perthynas â dulliau cyfocrog o ddiogelu ym maes trais a cham-drin. Bydd y grŵp hefyd yn gallu helpu i weithredu gweledigaeth y cwricwlwm ACRh i hybu cydberthnasau iach, yn ogystal â mynd i'r afael â cham-drin rhwng cyfoedion.

Rydym hefyd yn gweithio gydag ystod o randdeiliaid, gan gynnwys yr heddlu, i ddatblygu cynllun gweithredu amlasiantaethol ar aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion. Bydd y cynllun yn amlinellu'r camau a gymerir gan Lywodraeth Cymru a'i phartneriaid i fynd i'r afael ag aflonyddu rhywiol rhwng cyfoedion mewn lleoliadau addysg. Ein bwriad yw cyhoeddi'r cynllun gweithredu cyn diwedd tymor yr hydref.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' followed by a wavy line and a short horizontal stroke.

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language